

ELINIKÄINEN OPPIMINEN KEHITTÄMISAGENDALLA SUOMESSA

Poimintoja valtakunnallisista työryhmistä

Sitran Oppia ikä kaikki? -tilaisuus, Paasitorni 28.5.2018

Perusturvan ja toimekkaisuuden kokonaisuudistus Toimi

Valtioneuvoston asettama hanke, joka valmistelee tulevaisuuden sosiaaliturvaa järjestelmätasoisesti, tavoitteenaan nostaa työllisyysastetta, kannustaa työn tekemiseen ja yrittäjyyteen sekä vähentää eriarvoisuutta.

Eriarvoisuutta käsittelevä työryhmä

Pääministeri Juha Sipilän asettama työryhmä ehdottaa loppuraportissaan uusia toimintatapoja ja keinoja pitkään jatkuneen yhteiskunnallisen eriytymisen pysäyttämiseksi.

ELO – Elinikäinen ohjaus

ELO-yhteistyöryhmän tavoitteena on vaikuttavampi elinikäinen ohjaus. Tarkoitus on arvioida tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen laatua ja vaikuttavuutta sekä kehittää niitä hallinnonalat ja maantieteelliset rajat ylittävällä yhteistyöllä.

Osaamisen tulevaisuuspaneeli

OKM:n asettama osaamisen tulevaisuuspaneeli tarkastelee teknologian kehitystä ja vaikutuksia osaamistarpeisiin, tuottaa ennakoitietoa ja ehdotuksia koulutuksen kehittämiseksi sekä edistää teknologian kestävästä hyödyntämisestä koskevaa yhteistyötä ja yhteiskunnallista keskustelua. Jatkuvan oppimisen Suomi on paneelin 1. kannanotto.

Osaamisen ennakoitifoorumi (OEF)

OEF on Opetushallituksen ja OKM:n yhteinen ennakkoinnin asiantuntijaelin, joka ennakoii työelämän muuttuvia osaamistarpeita, tunnistaa niiden asettamia vaatimuksia koulutuksen kehittämiseksi ja tekee aloitteita ja suosituksia opetus- ja kulttuuriministeriölle sekä Opetushallitukselle.

**Tulevaisuusselonteon taustaselvitys:
Pitkän aikavälin politiikalla läpi murroksen
– tahtotiloja työn tulevaisuudesta**

Selvitys tunnistaa työhön liittyviä toivottavia tulevaisuuksia, päätöksentekotarpeita ja ratkaisuja ja ehdottaa suuntaviivoja työn tulevaisuudesta käytävän keskustelun jatkamiseksi.

**Työstä työhön – työmarkkinakeskusjärjestöjen
esitykset kehysriiheen 26.3.2018**

Työmarkkinakeskusjärjestöjen esitys peräänkuuluttaa toimenpiteitä mm. rakennemuutosaloilla työskentelevien alanvaihdon helpottamiseksi, riittävien kasvupalvelujen varmistamiseksi maakuntauudistuksessa ja digitalisaatio- ja tekoälykoulutuksen vahvistamiseksi.

Ekosysteemifoorumi

Ekosysteemifoorumi on valtioneuvoston kanslian toimintamalli, jolla vauhditetaan kansalaisia ja yrityksiä palvelevien digiekosysteemien syntymistä ja kehittämistä, tavoitteena asiakastarpeita ennakoivat julkiset palvelut.

Kansalaisen virtuaalinen assistentti Aurora

Aurora yhdistää eri toimijoiden kehittämiä palveluja ja ratkaisuja ja kanavoi ne kaikkien suomalaisten käyttöön hyödyntäen hyvinvointi-, koulutus- ja osaamistarpeiden ennakoitietoa.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030

OKM:n, korkeakouluuyhteisön, tutkimuslaitosten ja sidosryhmien yhteinen visio laadukkaammasta, vaikuttavammasta ja kansainvälisemmästä korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmästä vuoteen 2030 mennessä.

Työn murros ja elinikäinen oppiminen -raportti

OKM:n alainen elinikäisen oppimisen kehittämistarpeita selvittävä työryhmä kuvaa raportissaan elinikäisen oppimisen edellytyksiä ja esteitä sekä ehdottaa toimenpiteitä edellytysten vahvistamiseksi ja heikoimmassa asemassa olevien ryhmien elinikäisen oppimisen tukemiseksi.

Osaava Suomi *

Osaava Suomi on OKM:n ja TEM:n valmisteleva jatkuvan oppimisen uudistus, jonka tarkoitus on tehdä jatkuvasta oppimisesta helpompaa ja kannattavampaa lisäämällä koulutuksen joustavuutta, helpottamalla palvelujen löytämistä ja tarkastelemalla opintovapaa- ja aikuiskoulutustukia uudelleen.

**Elinikäisen oppimisen uudistus hallituksen
työllisyyspaketissa ***

Hallituksen työllisyyspaketti ehdottaa toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tunnistaa uusia kannusteita osaamisen kehittämiseen ja panostaa osaamisen kysynnän ja tarjonnan välisen kohtaannon parantamiseen.

Työmarkkinatori *

Työmarkkinatori on digitaalinen ekosysteemi, jonka tarkoitus on tehdä sekä työnhakijalle että työnantajalle helpoksi löytää kaikki tarvitsemansa: työpaikat ja työntekijät, koulutusmahdollisuudet sekä työmarkkinoihin liittyvät tiedot.

Kansallinen hyvinvoinnin AiRo -ohjelma*

Kansallinen HyteAiRo -ohjelma tukee robotiikan ja automaation hyödyntämistä hyvinvointipalveluissa, hoivassa, kuntoutuksessa ja niihin liittyvissä oheispalveluissa kaikilla yhteiskunnan tasoilla yksilöstä organisaatioihin, yrityksiin ja julkissektoriin.

**Ei erillistä esittelyä Oppia ikä kaikki? -tilaisuudessa*

Käsissäsi on kooste työryhmistä, joihin olemme tutustuneet keväällä 2018 pyrkiessämme hahmotamaan kokonaiskuvaa kansallisista elinikäisen oppimisen edistämiseen liittyvien työryhmien tai vastaavien tekijöiden työstä. Nämä poiminnat ovat osa paljon suurempaa elinikäisen oppimisen saralla työskentelevien muutoksen tekijöiden ja ajattelijoiden joukkoa.

Toivomme Oppia ikä kaikki? -tilaisuuden aikana saavamme viestiseinälle osallistujien vinkkejä muista hyvistä hankkeista, kokeiluista, tutkimuksista ja käytännöistä sekä Suomesta että maailmalta! Mistä kaikesta työstä meidän olisi hyvä tietää? Voit lähettää vinkkejä myös tapahtuman jälkeen sähköpostitse osoitteeseen anna-leena.mansikkala@sitra.fi.

The logo for 'SOSIAALI TURVA 2030' is displayed in a white box. The words 'SOSIAALI' and 'TURVA' are in blue, stacked vertically. The year '2030' is in orange, with the '2' being significantly larger than the '030'.

Perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistus Toimi

- **Tekijät:** Valtioneuvoston asettama hanke
- Valmistelea tulevaisuuden sosiaaliturvaa järjestelmätasoisesti. Hanke valmistelea useampia vaihtoehtoja kokonaisuudistuksen toteuttamiseksi.
- **Tavoitteet:**
 1. Hankkeen tavoite on tukea tietoon perustuvaa työskentelyä kevään 2019 eduskuntavaalien vaiheessa, sosiaaliturvaa laajasti kehittävän perusturvan ja toimeliaisuuden uudistuksen päätöksenteossa.
 2. Uudistuksen tavoite on nostaa työllisyysastetta, kannustaa työn tekemiseen ja yrittäjyyteen sekä vähentää eriarvoisuutta.
- **Tilanne:** Taustoituvaihe (28.9.2017–31.12.2017) on takana. Nyt käynnissä analyysivaihe (1.1.2018–30.9.2018), jonka jälkeen viimeinen, eli kiteytysvaihe (1.10.2018–28.2.2019).

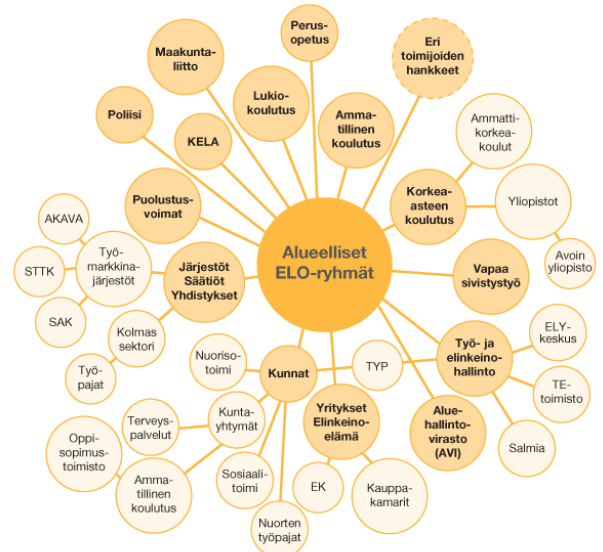
Eriarvoisuutta käsittelevä työryhmä

- **Tekijät:** Pääministeri Juha Sipilän asettama työryhmä, puheenjohtajana Juho Saari
- **Tavoitteet:** Hakea uusia toimintatapoja ja keinoja pitkään jatkuneen yhteiskunnallisen eriytymisen pysäyttämiseksi. Työryhmän ehdotukset kohdistuvat eriarvoisuuden vähentämispolitiikan luomiseen, demokratian instituutioiden kehittämiseen, lapsi- ja nuorilähtöisiin palveluihin, sekä asumisen eriarvoistumisen vähentämiseen.
- **Tilanne:** Työryhmä asetettu 17.1.2017, loppuraportti julkaistu tammikuussa 2018.

ELO – Elinikäinen ohjaus

- **Tekijät:** TEM (Anna Toni) ja OKM (Ulla-Jill Karlsson). Mukana kansallinen yhteistyöryhmä, alueelliset ryhmät ja laaja sidosryhmäverkosto.

ELY-keskusalueiden elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmien toimijatahoja

- **Tavoitteet:**

1. Kasvattaa tietoisuutta elinikäisen ohjauksen vaikuttavuudesta
2. Edistää päätöksentekoa ja TNO-palvelujen kehittämistä
3. Arvioida ja seurata TNO-palvelujen järjestämistä, laatua ja vaikuttavuutta
4. Edistää kansallista, alueellista ja paikallista yhteistyötä TNO-yhteistyötä
5. Vahvistaa eri hallinnonalojen toimijoiden yhteistyötä
6. Edistää poikkihallinnollisen nuorisotakuun ESR-kokonaisuuden yhteistyötä

- **Tilanne:** Yhteistyöryhmän nykyinen toimikausi 31.1.2020 asti.

Jatkuvan oppimisen Suomi

Osaamisen tulevaisuuspaneelin kannanotto

Osaamisen tulevaisuuspaneeli

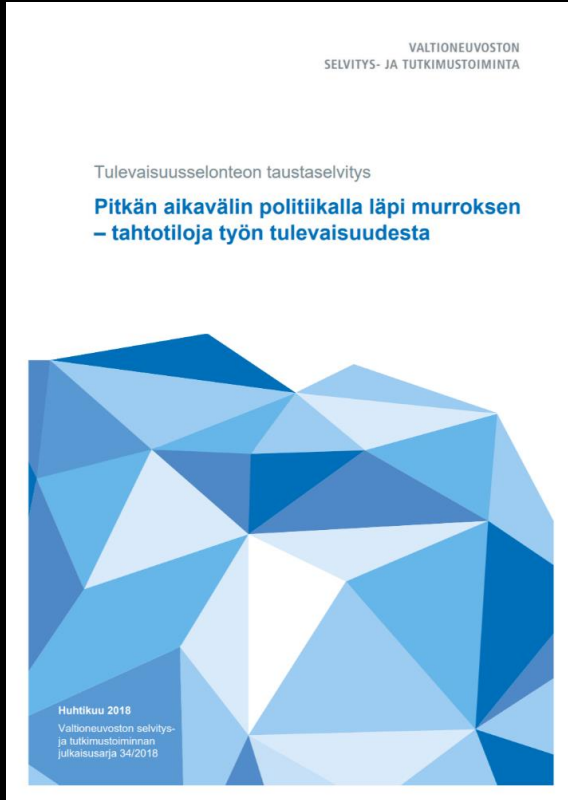
- **Tekijät:** OKM:n asettamassa paneelissa mukana yhteiskunnallisia vaikuttajia ja päätöksentekijöitä. Paneelin puheenjohtaja on Anne Brunila.
- **Tavoitteet:**
 1. Tarkastella uuden teknologian kehitystä ja vaikutuksia osaamistarpeisiin
 2. Ennakoida ja tehdä ehdotuksia koulutuksen uudistamisesta
 3. Edistää korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten yhteistyötä teknologian kestäväksi hyödyntämiseksi ja teknologian kestävää hyödyntämistä koskevaa laajempaa yhteiskunnallista keskustelua.
- **Tilanne:** Selvitys keskeisten verrokkimaiden koulutusjärjestelmien reaktioista työn murrokseen 8/2018. Elinkeinoelämän rooli myös tarkasteluun. Paneelin toinen kannanotto syksyllä 2018 ja loppuraportti keväällä 2019.

#OEFoorumi

Osaamisen ennakointifoorumi (OEF)

- **Tekijät:** Osaamisen ennakointifoorumi on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen yhteinen ennakoinnin asiantuntijaelin. Foorumiin kuuluu 9 eri aloja edustavaa ennakointiryhmää.
- **Tavoitteet:**
 1. Analysoida ennakoititiedon pohjalta työelämän muuttuvia ja uusia osaamistarpeita ja niiden vaikutuksia koulutuksen kehittämiseen sekä varmistaa, että koulutusjärjestelmä tarjoaa kattavan mahdollisuuden hankkia työelämässä tarvittavan osaamisen
 2. Tehdä aloitteita tai suosituksia opetus- ja kulttuuriministeriölle ja Opetushallitukselle
 3. Kehittää ammatillisen ja korkeakoulutuksen välisiä toimintatapoja
 4. Tuoda havaitut kehittämiskohteet keskusteluun ja tehdä niihin liittyviä tutkimus- ja kehittämissuhteita
- **Tilanne:** Ennakointiryhmät on asetettu ajalle 1.1.2017–31.12.2020.

Tulevaisuusselonteon taustaselvitys: Pitkän aikavälin politiikalla läpi murroksen – tahtotiloja työn tulevaisuudesta

- **Tekijät:** Tulevaisuustutkijoita ja kehittäjiä, selvitysryhmän puheenjohtajana Johannes Koponen (Demos Helsinki).
- **Tavoitteet:**
 1. Tunnistaa työhön liittyviä toivottavia tulevaisuuksia, päätöksentekotarpeita sekä yhteiskunnallisia ratkaisuja asiantuntijahaastatteluihin ja kansallisen tason kyselytutkimukseen perustuen
 2. Lisäksi raportissa ehdotetaan toimintamallia, jolla pitkän aikavälin keskustelua työn tulevaisuudesta voidaan käydä myös jatkossa.
- **Tilanne:** Julkaistu huhtikuussa 2018

Työstä työhön – työmarkkinakeskusjärjestöjen esitykset kehysriiheen 26.3.2018

- **Tekijät:** Akava, EK, Kirkon Työmarkkinalaitos, Kuntatyönantajat, SAK, STTK, Valtion Työmarkkinalaitos.
Pj Riikka Heikinheimo (EK)

- **Sisältö:**

1. Uudelle uralle - ammatillisen osaamisen pilotilla helpotusta rakennemuutosaloilla työskentelevien alanvaihtoon.
2. Digitalisaatio- ja tekoälykoulutus osaksi tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelmia.
3. Oikeus riittäviin kasvupalveluihin on varmistettava maakuntauudistuksessa.
4. OKM:n ja TEM:n digitaalisia palveluja kehitettävä asiakaslähtöisesti, mm. osaamisen näkyväksi tekemisen helpottamiseksi.

Tilanne: Esitykset annettu maaliskuussa 2018

SITRA

Ekosysteemifoorumi

- **Tekijät:** Valtioneuvoston kanslia, puheenjohtajana Paula Lehtomäki

- **Tavoitteet:**

1. Tuetaan johtamisen ja asiakkaiden tarpeita palvelevien ekosysteemien syntymistä.
2. Etsitään ekosysteemitomijoita koskettavia keskeisiä haasteita ja niihin vauhdittamista vaativia ratkaisuja. Samalla kehitetään uutta tapaa muotoilla politiikkaa, valmistella päätöksiä ja tehostaa toimeenpanoa sektori- ja hallinnonalarajat ylittävästi.

- **Tilanne:**

Työpajat 11/2017 ja 4/2018. Jatkotyöstä tehdään päätökset 5/2018.

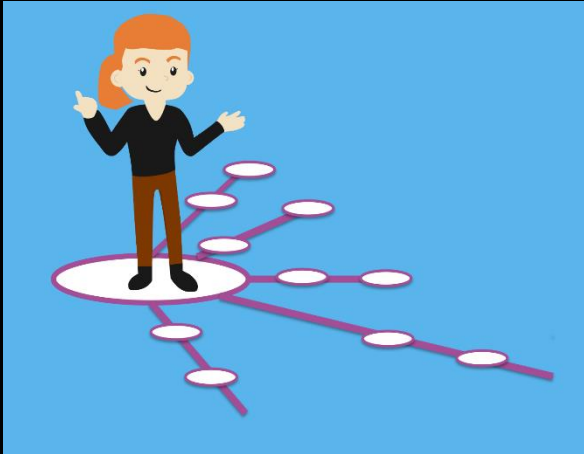
Kansalaisen virtuaalinen assistentti Aurora

- **Tekijät:** Valtiovarainministeriö, lisätietoja antaa Jouko Salonen

- **Tavoitteet:**

1. Kehitetään tiedon liikkuvuutta yksilön ehdoilla ja yksilön parhaaksi eri toimijoiden välillä.
2. Hyödynnetään hyvinvointi-, koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointitietoa ja työmarkkinoiden eri osapuolien käyttämää tietoa.
3. Yhdistetään useiden eri toimijoiden jo kehittämiä palveluja ja ratkaisuja.
4. Kanavoidaan ne kaikkien suomalaisten käyttöön tarjottavien henkilökohtaisten tekoälyassistenttien välittämiksi palveluiksi.

- **Tilanne:** Tekoälyverkon pilottiratkaisu rakennetaan keväällä 2018. Tekoälyteknologia ja infra syyskuu 2018. Skaalaaminen ekosysteemin kasvaessa 2019–2020. Jatkuva kehitys 2020 →

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030

- **Tekijät:** Opetus- ja kulttuuriministeriö laajassa yhteistyössä korkeakoulu yhteisön, tutkimuslaitosten ja sidosryhmien kanssa. Lisätietoja: opetusneuvos Ulla Mäkeläinen.
- **Tavoitteet:** Määritellä yhteinen tulevaisuuden tahtotila laadukkaammasta, vaikuttavammasta ja kansainvälisemmästä suomalaisesta korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmästä vuoteen 2030 mennessä.
- **Tilanne:** Visio julkaistiin lokakuussa 2017. Vision toimeenpanon tueksi laaditaan tiekartta ja sitä tukevat kehittämisohjelmat. Tätä työtä tehdään parhaillaan.

EHDOTUS SUOMELLE:
SUOMI 100+

Työn murros ja elinikäinen oppiminen -raportti

- **Tekijät:** Opetus- ja kulttuuriministeriö yhdessä hallinnon, työmarkkinajärjestöjen ja koulutusorganisaatioiden edustajien kanssa.
- **Tavoitteet:**
 1. Arvioida elinikäisen oppimisen edellytykset ja paikallistaa esteet koulutusjärjestelmässä
 2. Valmistella lyhyen ja pitkän aikavälin ehdotukset edellytysten parantamiseksi
 3. Ehdottaa kohdennettuja toimenpiteitä heikot perustaidot omaavien ja koulutuksessa aliedustettujen ryhmien osaamisen kehittämiseksi ja täydentämiseksi.
- **Tilanne:** Työ jatkuu korkeakouluvisio-työryhmissä. Oppimisanalytiikka -työryhmä osaamisen testaamiseen. TEM ja OKM yhteinen digivisio tekeillä.

Hallituksen
kehysriihi
2018

Hallituksen kehysriihi 2018: Osaava Suomi

- **Tekijät:** Opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja opetushallitus

- **Tavoitteet:** Jatkuvan oppimisen uudistus, joka...
 1. Hyödyntää ammatillisen koulutuksen reformin sekä työvoimakoulutusten joustavuutta
 2. Avaa korkeakoulujen koulutustarjontaa ja oppimisympäristöjä sekä yksilöiden että elinkeinoelämän hyödynnettäväksi.
 3. Tekee tutkinnon osien ja pienempien kokonaisuuksien suorittamisesta avointa ja joustavaa.
 4. Lisää tutkintoon johtamattoman koulutuksen painoarvoa korkeakoulujen taloudellisessa ohjauksessa.
 5. Arvioi opintovapaa- ja aikuiskoulutustukea koskevan lainsäädännön uudistustarpeita.
 6. Yhdistää jatkuvaa oppimista tukevat palvelut yhdeksi digitaaliseksi palvelukokonaisuudeksi.

- **Tilanne:** Valmisteluvaiheessa

Hallituksen
kehysriihi
2018

Hallituksen kehysriihi 2018: Elinikäisen oppimisen uudistus työllisyyspaketissa

- **Tekijät:** Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Työ- ja elinkeinoministeriö. Lisätietoja: Teija Felt (TEM).
- **Tavoitteet:** Tunnistaa uusia kannusteita osaamisen kehittämiseen ja panostaa osaamisen kysynnän ja tarjonnan välisen kohtaannon parantamiseen.
- **Tilanne:** Työllisyyspaketista päätettiin kevään 2018 kehysriihessä. Siinä ehdotettavien toimenpiteiden suunnitellut toteutusaikataulut vaihtelevat välillä 2018-2020.

Työmarkkinatori

Työmarkkinatori

- **Tekijät:** Työ- ja elinkeinoministeriö
- **Tavoitteet:** Työmarkkinatorista rakentuu lähivuosina kokonaisuus, jonka kautta työnhakija ja työnantaja löytävät kaikki tarvitsemansa palvelut. Jatkossa työnhakija näkee Työmarkkinatorilla sekä julkiset että mukana olevien yksityisten palveluntarjoajien työpaikat ja koulutusmahdollisuudet, sekä työmarkkinoihin liittyvät tiedot.
- **Tilanne:** Työmarkkinatorin hakupalvelun ensimmäinen versio on avattu. Vuosina 2018–2019 Työmarkkinatorin hakupalvelun ympärille rakentuu laaja palveluiden ekosysteemi, johon pääsevät mukaan myös yksityiset palveluntuottajat.

Kansallinen hyvinvoinnin AiRo -ohjelma

- **Tekijät:** Sosiaali- ja terveysministeriö & Airo Island
- **Tavoitteet:** Rakentaa strateginen tiekartta tekoälyn ja robotiikan hyödyntämisen suuntaviivoiksi ja toimenpiteiksi suomalaisella hyvinvointialalla. Tarkoitus on AiRo-teknologioiden avulla laajentaa ihmisten kyvykkyyksiä siten, että inhimillinen arvokkuus, itsenäisyys ja hyvinvointi saavutetaan yhä laadukkaampien ja tehokkaampien palvelujen avulla samalla, kun ihmisten tekemä työ suuntautuu entistä merkityksellisempiin tehtäviin.
- **Tilanne:** Työ alkoi loppuvuodesta 2016, valmistelua tehtiin työpajoissa 2017–2018 ja raportti julkaistiin maaliskuussa 2018.

1. Perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistus – Toimi <http://vnk.fi/toimi>
 - Työryhmä eriarvoistumisen pysäyttämiseksi <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-557-0>
2. ELO – Elinikäinen ohjaus <http://www.elo-opas.fi/elo-ryhmat/>
3. Osaamisen tulevaisuuspaneeli <http://minedu.fi/hanke?tunnus=OKM047:00/2017>
4. Osaamisen ennakointifoorumi (OEF) http://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/osaamisen_ennakointifoorumi
5. Tulevaisuusselonteon taustaselvitys <http://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=25901>
6. Työstä työhön - työmarkkinakeskusjärjestöjen esitykset kehysriiheen https://ek.fi/wp-content/uploads/KeskusjC3A4rjestC3B6jen-esitykset_kehysriiheen_26032018.pdf
7. Ekosysteemifoorumi -toimintamalli <https://suomidigi.fi/ennakointikykyinen-yhteiskunta/ekosysteemifoorumi/>
 - Aurora. Ekosysteemifoorumi -toimintamallin tekoälyä hyödyntävä pilotti.
8. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 <http://minedu.fi/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-2030>
9. Työn murros ja elinikäinen oppiminen -raportti <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-552-5>
10. Kehysriihen 2018 päätöksiä ja tulevaisuuslinjauksia:
 - Osaava Suomi –jatkuvan oppimisen reformi http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/hallitusvahvistaa-kasvua-tyollisyytta-ja-sosiaalista-oikeudenmukaisuutta
 - Elinikäisen oppimisen edistäminen työllisyyspaketissa <http://valtioneuvosto.fi/documents/10616/7660589/ty%C3%B6llisyyspaketti+kehysriihi/be83225a-e9db-4ada-9295-5e804add9b83/ty%C3%B6llisyyspaketti+kehysriihi.pdf>
11. Työmarkkinatori <http://www.tyomarkkinatori.fi/>
12. Kansallinen hyvinvoinnin AiRo –ohjelma <http://airoisland.fi/hyteairo/>